

แนวทางปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยโรคติดต่อสำคัญที่ต้องเฝ้าระวัง

กลุ่มอาการ/โรค	ทางติดต่อ	ระยะฟักตัว	ระยะเวลาการแพร่เชื้อ	มาตรการป้องกัน
Cholera (ท้องร่วงรุนแรง)	การรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรีย <i>Vibrio Cholerae</i>	12 ชม. ถึง 5 วัน (เฉลี่ย 1-2วัน)	ตลอดระยะเวลาที่ตรวจพบเชื้อในอุจจาระ	Standard precautions (กรณีกลิ่นอุจจาระไม่ได้ให้ Contact Precautions ร่วมด้วย)
Conjunctivitis (ตาแดง)	อาจเป็นเชื้อแบคทีเรียหรือไวรัส ซึ่งติดต่อโดยการสัมผัส เช่น ขี้ตา การใช้ผ้าเช็ดหน้าร่วมกับผู้ป่วย	ไม่ระบุ	ตลอดระยะเวลาที่มีอาการ จนกว่าอาการจะหายและไม่มีขี้ตา	Standard precautions
Cytomegalovirus (CMV)	การสัมผัสเลือด และสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วย	ไม่ระบุ	ตลอดไป	Standard precautions
Diphtheria (คอตีบ)	โดยการไอจามรดกัน (Droplet transmission) หรือรับเชื้อทางอ้อมโดยการสัมผัสกับมือ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อ แล้วเอาเชื้อสู่อวัยวะทางจมูก ปาก ตา	2-7 วัน	ตั้งแต่มีอาการ จนถึงได้รับยา Antibiotic ที่เหมาะสม ครบ และผล culture negative (2 ครั้ง ห่างกัน 24 ชม.)	Droplet precautions Standard precautions
Hand foot mouth disease: HFMD (มือเท้าปาก)	สัมผัสมือ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อ (น้ำมูก น้ำลาย อุจจาระของผู้ป่วย)	3-6 วัน	- ทางน้ำมูก น้ำลาย แพร่ได้นาน 7-21 วัน - ทางอุจจาระแพร่ได้นาน 14-28 วัน และอาจยาวนานถึง 84 วัน	Droplet precautions Contact precautions Standard precautions
Hepatitis B	การสัมผัสเลือด และสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วย	45-160 วัน	ตลอดเวลาที่ผลการตรวจ HBsAg positive	Standard precautions
Hepatitis C	การสัมผัสเลือด และสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วย	14-182 วัน	ตลอดไป	Standard precautions
Herpes simplex (โรคเริม)	การสัมผัสสหรอยโรคที่ผิวหนัง	2-14 วัน	ตลอดระยะที่มีแผลหยุดแพร่เชื้อเมื่อแผลตกสะเก็ดทั้งหมด	Contact precautions Standard precautions

กลุ่มอาการ/โรค	ทางติดต่อ	ระยะฟักตัว	ระยะเวลาการแพร่เชื้อ	มาตรการป้องกัน
HIV	การสัมผัสเลือด และสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วย	14-42 วัน	ตลอดชีวิต	Standard precautions
Influenza (ไข้หวัดใหญ่)	โดยการไอจามรดกัน (Droplet transmission) หรือรับเชื้อทางอ้อมโดยการสัมผัสกับมือ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อ แล้วเอาเชื้อสู่ร่างกายทางจมูก ปาก ตา	1-4 วัน	ตั้งแต่เริ่มมีอาการ จนถึง 7 วันนับจากวันที่เริ่มมีอาการ Immunocompromised จะแพร่เชื้อได้นาน อาจะตลอดเวลาที่มีอาการ	Droplet precautions Standard precautions
Measles (หัด)	ผ่านทางอากาศ โดยการสูดหายใจละอองฝอยขนาดเล็ก	5-21 วัน	4 วัน ก่อนผื่นเริ่มขึ้น จนถึง 4 วันหลังผื่นขึ้น Immunocompromised จะแพร่เชื้อได้นาน อาจะตลอดเวลาที่มีอาการ	Airborne precautions Standard precautions
Meningococcal Disease (ไข้กาฬหลังแอ่น)	โดยการไอจามรดกัน (Droplet transmission) หรือรับเชื้อทางอ้อมโดยการสัมผัสกับมือ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อ แล้วเอาเชื้อสู่ร่างกายทางจมูก ปาก ตา	1-10 วัน (เฉลี่ย 3-4วัน)	ตั้งแต่ 7 วันก่อนมีอาการ จนถึงได้รับการรักษาด้วยยา Antibiotic ที่เหมาะสม อย่างน้อย 24 ชั่วโมง	Droplet precautions Standard precautions
Mumps (คางทูม)	โดยการไอจามรดกัน (Droplet transmission) หรือรับเชื้อทางอ้อมโดยการสัมผัสกับมือ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อ แล้วเอาเชื้อสู่ร่างกายทางจมูก ปาก ตา	12-25 วัน (เฉลี่ย 16-18 วัน)	1-2 วัน ก่อนเริ่มมีอาการ จนถึง 5 วัน หลังจากคางเริ่มบวม	Droplet precautions Standard precautions
Pertussis (ไอกรน)	โดยการไอจามรดกัน (Droplet transmission)	5-21 วัน ส่วนใหญ่	ตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึง 21 วัน นับจากเริ่มไอ	Droplet precautions Standard precautions

กลุ่มอาการ/โรค	ทางติดต่อ	ระยะฟักตัว	ระยะเวลาการแพร่เชื้อ	มาตรการป้องกัน
	หรือรับเชื้อทางอ้อมโดยการสัมผัสกับมือ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อ แล้วเอาเชื้อสู่ร่างกายทางจมูก ปาก ตา	7-10 วัน	เป็นชุด หรือ 5 วัน ภายหลังได้รับ ยา Antibiotic ที่เหมาะสม *ระยะที่แพร่เชื้อได้มากที่สุดคือ 7-14 วันแรก*	
Pulmonary tuberculosis (วัณโรคปอด) หรือ Laryngeal tuberculosis (วัณโรคกล่องเสียง) <u>หมายเหตุ</u> วัณโรคอื่นๆ เช่น lymph nodes, pleura, brain, kidneys, bones or joints	ผ่านทางอากาศ โดยการสูดหายใจละอองฝอยขนาดเล็ก (90% ของผู้ติดเชื้อวัณโรคจะไม่มีอาการป่วย และไม่สามารถแพร่กระจายเชื้อไปสู่ผู้อื่นได้) จะแพร่ผ่านทางอากาศเมื่อมีการทำหัตถการที่ก่อให้เกิดการฟุ้งกระจาย	ส่วนใหญ่จะมีอาการภายใน 2 ปี หลังจากได้รับเชื้อ หรือมากกว่านั้น	จนกว่าจะได้รับการรักษาด้วยยา อย่างน้อย 2 สัปดาห์ (ไม่มี การปรับสูตรยา) และมีอาการดีขึ้น ใกล้เคียง	Airborne precautions Standard precautions
Rabies (พิษสุนัขบ้า)	การถูกสุนัข แมว หรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ติดเชื้อ เช่น ม้า ลิง หนู ค้างคาว วัว ควาย เป็นต้น กัด/ข่วน หรือน้ำลายปนเปื้อนเชื้อ สัมผัสผิวหนังที่มีแผลหรือ กระจกเงาเข้าตา/ ปาก	6 วัน – 6 ปี เฉลี่ย 30-90 วัน ขึ้นกับความรุนแรงของการสัมผัสเชื้อ	ตลอดระยะที่มีอาการ	Standard precautions
Rubella (หัดเยอรมัน)	โดยการไอจามรดกัน (Droplet transmission) หรือรับเชื้อทางอ้อมโดยการสัมผัสกับมือ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อ แล้วเอาเชื้อสู่ร่างกายทางจมูก ปาก ตา	14-21 วัน	7 วันก่อนมีผื่น จนถึง 7 วันหลังผื่นขึ้น **ทารกที่เป็น congenital rubella syndrome จะแพร่เชื้อได้อย่างน้อย 1 ปี**	Droplet precautions Standard precautions

กลุ่มอาการ/โรค	ทางติดต่อ	ระยะฟักตัว	ระยะเวลาการแพร่เชื้อ	มาตรการป้องกัน
Scabies (หิด)	การสัมผัสผิวหนังโดยตรงหรือเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอน ที่มีตัวหิด	- กรณีไม่เคยเป็นมาก่อน ระยะฟักตัว 7-42 วัน - กรณีเคยติดเชื้อหิดมาก่อน อาจแสดงอาการใน 1-4 วัน	จนกว่าจะได้รับการรักษาด้วยยาครบ 24 ชั่วโมง	Contact Precautions Standard precautions
Varicella (โรคสุกใส) Disseminated Herpes Zoster (งูสวัดชนิดแพร่กระจาย)	ผ่านทางอากาศ โดยการสูดหายใจละอองฝอยขนาดเล็ก และการสัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่งจากแผล	10-21 วัน	ก่อนผื่นขึ้น 1 วัน จนกว่าสะเก็ดแห้งทั้งหมด	Airborne precautions Contact precautions Standard precautions

เอกสารอ้างอิง

1. ชมรมป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล. แนวปฏิบัติการจัดการโรคติดต่อในบุคลากรทางการแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา; 2559.
2. Center of Disease Control and Prevention. 2007 Guideline for Isolation Precautions: Preventing Transmission of Infectious Agents in Healthcare Settings (Last update: September, 2018). [Cited 2018 Nov 5]. Available from: <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/pdf/guidelines/isolation-guidelines-H.pdf>
3. Center of Disease Control and Prevention. Transmission and Pathogenesis of Tuberculosis. [Cited 2018 Nov 10]. Available from: <https://www.cdc.gov/tb/education/corecurr/pdf/chapter2.pdf>